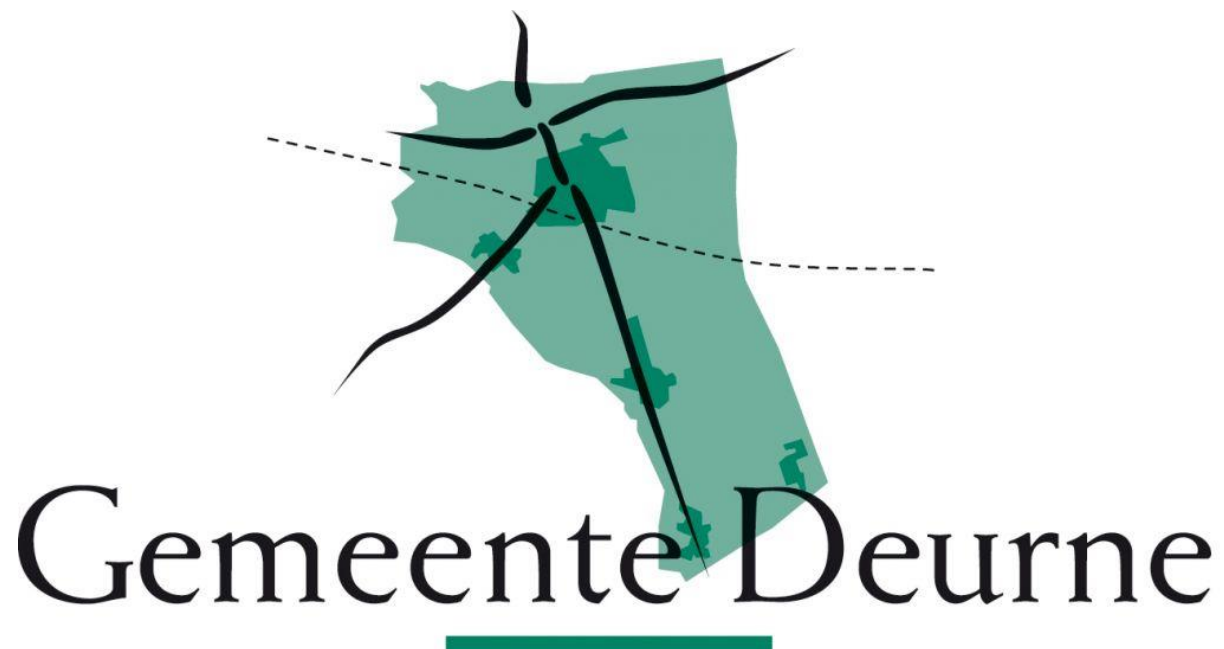

Richtinggevend kader Maatschappelijke Structuurvisie

Met slimme keuzes naar een goed én passend voorzieningenniveau

Deurne, 14 mei 2019

Maatschappelijke structuurvisie

Een maatschappelijke structuurvisie (MSV) is nieuw voor de gemeente Deurne. Nog niet eerder was er een behoefte om op basis van een ontwikkelvisie sturing te geven aan maatschappelijke ontwikkelingen in een richting die het best lijkt voor Deurne. Juist vanwege het feit dat het hier om een nieuw instrument gaat is het belangrijk om bij aanvang een keuze te maken langs welke wegen we op reis gaan. Zorgvuldigheid is daarbij van belang, maar wel in combinatie snelheid maken op een aantal dossiers (KDO, gymzaal Zeilberg, gymzaal Neerkant, zwembad De Wiemel en museum De Wieger).

Vertrekpunt – raadsprogramma

Onder thema Goede Voorzieningen in het raadsprogramma 2018-2022 staat beschreven: *'Goede voorzieningen zijn essentieel voor leefbare en levendige dorpen en wijken. Wij willen dat de voorzieningen in de dorpen en wijken op peil zijn. Tegelijkertijd houden we rekening met demografische ontwikkelingen en de terugloop van ledenaantallen en vrijwilligers. We kiezen zo veel mogelijk voor slimme combinaties.'*

Met daaraan gekoppeld als relevante doelstellingen:

- *We brengen en houden voorzieningen met slimme combinaties op peil. De fysieke basisinfrastructuur (sportaccommodaties en maatschappelijk vastgoed) versterkt de leefbaarheid van de dorpen en wijken.*
- *Het brede onderwijsspectrum willen we continueren.*
- *We koppelen cultuurbeleid los van vastgoed. Op die manier kunnen we beter sturen op wat we met het cultuurbeleid willen bereiken.*

En met als aanpak:

Een integrale visie op sportaccommodaties / maatschappelijke structuurvisie opstellen

Op basis van een vraag-aanbod analyse van nu en de toekomst stellen we een maatschappelijke structuurvisie op. Daarin leggen we de relatie tussen sportaccommodaties en het overig maatschappelijk vastgoed (integraal, slimme combinaties). Prioriteit ligt bij het maken van een afweging over de gymvoorziening Zeilberg, gymzaal Neerkant en KDO, zwembad De Wiemel en museum De Wieger.

Het raadsprogramma is duidelijk; voorzieningen zijn een middel om de leefbaarheid in de dorpen en wijken op peil te brengen en te houden. Het is voor de MSV een vertrekpunt, een leidende gedachte, maar geen dwingend besluit.

Wat willen we bereiken?

Deurne verandert

'De enige constante is verandering' is een oude wijsheid en helemaal toepasbaar op het hedendaagse Deurne. Onder invloed van demografische, economische, sociale, technologische, ecologische en politieke invloeden verandert de behoefte van de inwoner geleidelijk aan. Denk aan zaken als een afname van wijk- en dorpsgebondenheid, ontwikkeling van nieuw aanbod van (commerciële) vrijetijdsbesteding, toenemende mobiliteit, steeds groter wordend eigen initiatief van inwoners en bewuster gebruik van voorzieningen ('delen' in plaats van 'bezitten'). Dit maakt dat het huidige voorzieningenniveau niet meer past bij de behoefte van nu en nog minder bij de behoefte van de toekomst. De signalen hiervan krijgen of zien we om ons heen.

Kanaliseren van verandering

Bij circa 40 gebouwen leeft er een idee, wens of noodzaak dat het anders zou moeten. Wie, wat, waar, waarom en hoe is daarbij in bijna elke situatie anders. Er zitten rijpe

plannen tussen, maar ook ideeën die net opkomen. De een heeft een hoge noodzaak, bij de andere is het vooral een wens. Soms komt het signaal uit de samenleving, bij andere locatie komt de behoefte vanuit de gemeente. Het zijn er in ieder geval veel om op merites te beoordelen. De MSV is een toekomstperspectief zonder dat het een blauwdruk is. Er moet ruimte zijn om in te spelen op actualiteiten.

De MSV heeft als doel de toch al aanwezige verandering dusdanig te kanaliseren dat Deurnese inwoners hun behoeften kunnen blijven vervullen. De MSV is hiermee een basis voor de afweging om wel of niet te blijven ondersteunen dan wel te gaan investeren.

Afbakening inhoud

Wat zijn voorzieningen

Waar gaat een MSV over? Over wat voor soort voorzieningen hebben we het eigenlijk? Dat kan een gebouw of sportfaciliteit zijn, maar kan ook een andere vorm hebben zoals een vervoersvoorziening, ondersteunende dienst of financiële ondersteuning. Ingegeven door het raadsprogramma ligt de nadruk op vastgoed. Daarbij bedoelen we niet persé de gebouwen, maar wel de wijze die nodig is om al onze maatschappelijke functies onder te brengen. Dat *kán* een gebouw zijn. Bij gebouwen is het eigendom niet leidend, voor de inwoner staat tenslotte voorop dat hij zijn maatschappelijke behoefte kan vervullen.

Het gaat om de maatschappelijke functies:

- Onderwijs
- Sport
- Cultuur
- Zorg
- Ontmoeten

Aanvullende verklaring op de functies

Onder onderwijs wordt ook verstaan; de voorzieningen gekoppeld aan het naar schoolgaat zoals de BSO en het kinderdagverblijf.

Onder sport wordt ook verstaan; bewegen zoals wandelen, beweegtuin, jongleren en fietsen. Denksport (schaken en dammen) behoort ook tot sport.

Onder cultuur wordt ook verstaan; jongerencentra en opleidingen (muziek, toneel, etc)

Onder ontmoeten wordt ook verstaan; buurthuis kamers en scouting (achtige activiteiten)

Onder zorg wordt ook verstaan; het aanbod van zorg vanuit de gemeente en zorgdiensten (zorg in Deurne).

In basis gaat het niet om commerciële aanbieders, in enkele gevallen is hun omvang en/of maatschappelijk belang zo groot dat ze toch zijn meegenomen. Denk aan ziekenhuis, zwembad en particulier onderwijs.

Gebiedseigen versus gebied overstijgende voorzieningen

Een aantal voorzieningen kennen een functie voor de buurt, de wijk of het dorp. Denk hierbij aan een basisschool, buurtkamer of voetbalveld. Andere voorzieningen hebben een wijk/dorps overstijgende functie zoals een school voor voortgezet onderwijs, een cultuurcentrum of sporthal. Ook zijn er voorzieningen die een gemeentebreed verzorgingsgebied hebben of zelfs regionaal. Dit verschil is niet altijd met een schaalte te knippen. Binnen de onderzoeksfase wordt stilgestaan bij het verzorgingsgebied per voorziening. Als richtlijn hanteren we de volgende basisindeling, het inzicht van wat het verzorgingsgebied is van een voorziening kan veranderen tijdens de komende discussies met inwoners en raad.

Legenda:

- Geel – onderwijs
- Groen – sport
- Blauw – cultuur
- Rood – zorg
- Paars – ontmoeten

Clusterstructuur – huidige situatie

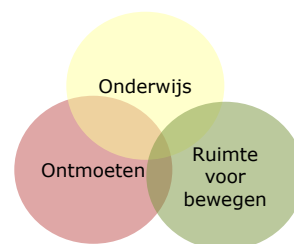
Kijkend naar de huidige voorzieningenstructuur ontwaren we een aantal clusters die samen de basis vormen voor een gewenste toekomstige voorzieningenstructuur. De MSV streeft na:

- Basiscluster – in nabijheid toegang tot basisschool, ontmoetingslocatie en ruimte om te kunnen bewegen.
- Thema cluster – Een verzameling van voorzieningen met een bovenwijkse functie (soms zelfs gemeentebreed of regionaal) en/of een verzameling van voorzieningen samengebracht vanuit één sector of (in hoofdzaak) voor één doelgroep.

Kijkend naar leefbaarheid zijn er een aantal behoeften cruciaal die nabij bereikbaar moeten zijn. Tezamen vormen zij een basisstructuur. In de praktijk kan de verschijningsvorm divers zijn.

Basiscluster

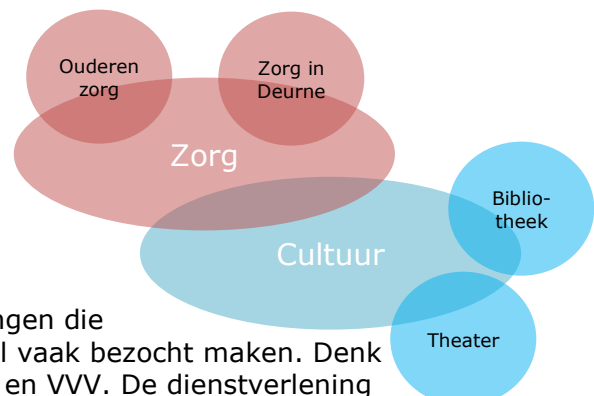
- Basisonderwijs
- Ruimte voor bewegen
- Ruimte om te ontmoeten

Kijkend naar leefbaarheid zijn er een aantal behoeften die binnen een grotere afstand vervuld moeten kunnen worden. Die grotere afstand kan bovenwijks zijn of zelfs regionaal. Deurne kent diverse van dit soort voorzieningen. Op een aantal plekken zijn die geclusterd in een zogenoemd themacluster.

Themacluster – centrum

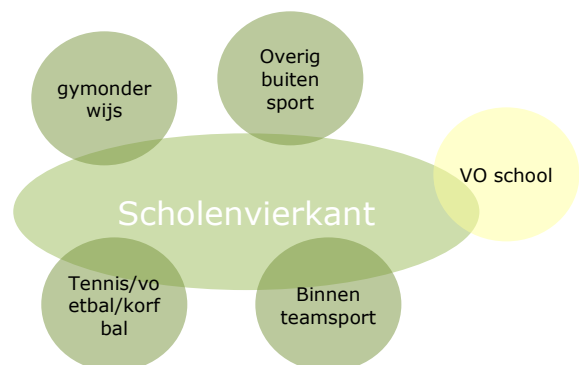
- Zorg
 - o Ouderenzorg
 - o Zorg in Deurne
- Cultuur
 - o Theater
 - o Bibliotheek

Daarnaast kent het centrum een aantal voorzieningen die niet vallen onder de MSV, maar die het gebied wel vaak bezocht maken. Denk hierbij aan winkels, horeca, markt, gemeentehuis en VVV. De dienstverlening van gemeente en VVV maken géén onderdeel uit van de MSV. Het betreft hier vooral een wettelijke taak. De zorgtaken van de gemeente vallen wel onder de MSV.

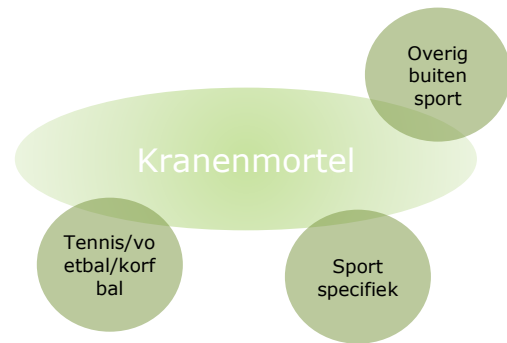
Themacluster – Onderwijs en sport

- Voortgezet onderwijs
- Binnensport (teamsport)
- Tennis/voetbal
- overig buitensport (atletiek)
- sport specifiek (schaken/jongleren)

Themacluster – Sport en bewegen

- Voetbal 2x
- Korfbal
- Overig buitensport (Hockey)
- Sport specifiek (Jeu de Boules/ Handboogschieten)

Clusterstructuur – toekomstige situatie

Ook in de toekomstige structuur is Deurne opgebouwd uit basisclusters en themaclusters. In principe is het streven om de huidige structuur in stand te houden en af te stemmen op de veranderende behoefte van de inwoners. Waar mogelijk worden deze clusters versterkt, en pas als versterking van de bestaande structuur niet mogelijk is, worden nieuwe initiatieven buiten de clusters toegestaan.

Basiscluster uitgewerkt

Nederlanders hebben gemiddeld binnen 700 meter beschikking tot een basisschool en binnen 800 meter beschikking tot een beweegvoorziening.¹ Vergelijkbare cijfers voor ontmoeten zijn niet beschikbaar. Als we 700 meter aanhouden als maximaal verzorgingsgebied van het basiscluster zijn er in de gemeente Deurne 11 basisclusters te vinden. Daarvan liggen er vier in de dorpen Liessel, Vlierden, Helenaveen en Neerkant, de 7 overige basisclusters liggen verspreidt door de kern Deurne.

De verzorgingsgebieden van de verschillende basisclusters overlappen elkaar.

Voor het verzorgingsgebied van een basiscluster houden we een actieradius aan van 700 meter.

Themacluster uitgewerkt

Deurne kent een drietal themaclusters; centrum, scholenvierkant en Kranenmortel. Hun functie is wijkoverstijgend, gemeentebreed of zelfs regionaal. Gestreefd wordt naar het versterken van de huidige identiteit van deze clusters. Dat wil zeggen:

Themacluster centrum is het cluster waar wordt ingezet op wijkoverstijgende zorg en cultuurbeleving. In combinatie met de andere centrumfuncties als winkelen, horeca en dienstverlening is het themacluster centrum het centrale voorzieningspunt van de gemeente.

Themacluster scholenvierkant is het cluster waar wordt ingezet op voortgezet onderwijs en sporten. Door de aanwezigheid van vijf middelbare scholen, twee sporthallen en drie buitensportaccommodaties is het scholenvierkant een locatie waar veel (jonge) Deurnenaren samenkomen.

Themacluster Kranenmortel is het cluster waar wordt ingezet op sport. In het themacluster worden diverse sporten aangeboden.

¹ Bron: CBS en Mulier Instituut

Als nieuwe wijkoverstijgende functies zich aandienen krijgen die bij voorkeur hun plek binnen de themaclusters. Ook in het geval dat een wijkoverstijgende functie buiten deze themaclusters op zoek gaat naar een nieuwe locatie zijn de themaclusters de eerst aangewezen locaties om de voorziening onder te brengen.

Door hun functie voor de hele gemeente (en daarbuiten) is een goede en veilige bereikbaarheid belangrijk. Voor zowel de auto als de fiets. Ook is er voldoende parkeergelegenheid om, ook op drukke momenten, alle bezoekers van een themacluster te kunnen faciliteren.

Gedragslijn uitgangspunten

Slimme momenten

De bestaande voorzieningenstructuur is ontstaan vanuit keuzes uit het verleden. Deze voorzieningenstructuur wordt ingehaald door het eerder beschreven veranderende behoeftepatroon van inwoners. Dat gebeurt echter niet van de ene op de andere dag. Het is een proces van jaren. De MSV is nadrukkelijk een instrument om daar sturing aan te geven. Dit betekent dat de huidige structuur niet terstond moet veranderen, maar pas op het moment dat er een huisvestingsvraagstuk gaat spelen. Bijvoorbeeld bij een nieuwe functie, als een exploitatie onder druk komt te staan of wanneer er veel geld moet worden uitgetrokken voor onderhoud of verduurzaming. Dit zijn de momenten dat er gekeken wordt naar de toekomstig gewenste structuur. Daarbij is de houding: 'Ja we zijn bereid u te helpen, maar wel binnen de structuur van de MSV.' Dit kan een lastig moment zijn voor zowel gemeente als een maatschappelijke organisatie. Vaak ligt er een jarenlange geschiedenis en organisaties voelen zich verbonden met een bepaalde plek of een gebouw. Die historie verdient het om te worden gekoesterd, maar het gaat ook om toekomstbestendigheid. Een verplaatsing naar een andere plek is daarmee niet alleen een inhoudelijk, maar ook een emotioneel proces. Dit alles wel met als voornaamste doel om geleidelijk toe te groeien naar een sterke voorzieningenstructuur met goede betaalbare voorzieningen waar inwoners hun maatschappelijke behoeften kunnen vervullen.

Slimme combinaties

In het raadsprogramma staat *'We brengen en houden voorzieningen met slimme combinaties op peil.'* Wat is zo'n slimme combinatie nu precies? Wat het in ieder geval niét is, is een solitair gebouw voor één gebruiker.

De gedragslijn is om bij elke toekomstige ruimtebehoefte te onderzoeken wat de slimme combinaties zijn. Daarbij hanteren we de volgende stappen om een rationele afweging te maken ten aanzien van een verzoek:

- Stap 1: Kan de behoefte worden ondergebracht in een bestaand pand binnen een basis- of themacluster?
- Stap 2: Kan de behoefte worden ondergebracht in een bestaand pand door 'reshuffling' binnen een basis- of themacluster?
- Stap 3: Kan de behoefte worden ondergebracht in nieuwbouw tegen of nabij bestaand pand binnen een basis- of themacluster?
- Stap 4: Kan de behoefte worden ondergebracht in een nieuw pand binnen een basis- of themacluster, waar ook andere functies kunnen worden ondergebracht?

- Stap 5: Kan de behoefte worden ondergebracht in een bestaand pand of nieuwbouw nabij een bestaand pand buiten een basis- of themacluster?
- Stap 6: Als dit alles niet mogelijk is kan een nieuw solitair pand worden gebouwd.
- Stap 7: Wat zijn de financiële en overige overwegingen en aspecten van de mogelijke keuze?

Deze stappen worden doorlopen aan de hand van clusterversterking, bezettingsgraad, logica van de combinatie, financiën, oud voor nieuw, ruimtelijke aspecten en maatschappelijk draagvlak.

Toekomstig maatschappelijke ruimtebehoeften worden afgewogen aan de hand van de stappen om te komen tot maatschappelijk slimme combinaties.

Slimme keuzes

Het zijn niet de gebouwen die de maatschappelijke structuur van Deurne maken. Het gaat om de functies die in die gebouwen plaatsvinden. Deurne kent momenteel meerdere oudere gebouwen die kwalitatief tegen het einde van hun levensduur aanlopen. Ook de bezettingsgraad is bij een aantal gebouwen aan de lage kant. De insteek bij een probleem in de exploitatie van het gebouw of een renovatievraag is daarom niet het gebouw zelf. Samen met de functioneel gebruikers van het pand wordt de ladder van slimme combinaties doorlopen. Dit kan ertoe leiden dat er nieuwbouw wordt gepleegd, maar wel nieuwbouw die uitgaat van een slimme combinatie en dus met een groter maatschappelijk draagvlak.

Wenkend perspectief

De visie wordt niet dwingend uitgevoerd. Aan de hand van slimme keuze voor slimme combinaties op slimme momenten wordt langzaam vorm gegeven aan de toekomstige voorzieningenstructuur. Van de MSV gaat ook een wenkend perspectief uit. Door duidelijk uit te spreken dat er binnen de basis- en themaclusters ruimte is voor ontwikkeling kan dit ertoe leiden dat partijen zelfstandig plannen gaan ontwikkelen om zich te gaan vestigen binnen de gewenste voorzieningenstructuur. Zij wachten het moment niet af dat er een probleem ontstaat, maar nemen hun toekomst zelf ter hand.

Flankerende trajecten

In de periode dat de MSV wordt opgesteld staat de wereld niet stil. Ontwikkelingen die reeds in gang gezet zijn kennen hun eigen traject. Op sommige hebben we invloed, op anderen niet. Al deze trajecten hoeven niet te wachten tot de MSV is opgesteld. Het gaat om trajecten die door de gemeenteraad (in geval regie bij de gemeente) dan wel een ander bestuur (in geval regie bij andere partijen) in gang zijn gezet.

- Regie bij gemeente
 - Gymvoorziening Zeilberg
 - Zwembad
 - De Wieger
 - Huis voor de samenleving
 - Centrumvisie
 - Integraal Huisvestingsplan basisonderwijs

besluit najaar 2019
 voor 2023 een plan
 transitiejaar 2019
 vlekkenplan april 2019
 besluit zomer 2019
 besluit najaar 2019

Hiervan is alleen voor Huis voor de samenleving reeds geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering.

